

Dersin Adı: Ortadoğu'da Toplum ve Siyaset

Çalışma Saati: 28 saat online ders

Eğitmen: Prof. Yüksel Taşkın

152 saat bireysel

Dil: Türkçe

Toplam çalışma süresi: 180 saat

Kurum: Ludwig Maximilian University of Munich

ECTS: 6

Ders Saati: Perşembe 11:00-13:00 (GMT+3)

Sertifika: Ludwig Maximilian
University of Munich

Minimum Katılımcı: 5

Maksimum Katılımcı: 30

Ders Özeti

Bahar 2020

Dersimiz Ortadoğu ve Kuzey Afrika coğrafyasına ve demografik yapısına yönelik tanıtıcı girişle başlayacak. Ardından Batı sömürgeciliği ve onun entelektüel bileşimi olan oryantalizmin anlaşılmasına odaklanılacak. Bu bölümde sömürgeciliğin bölge halkları üzerinde bıraktığı etkileri günümüze kadar ulaşan izleri anlamaya çalışacağız. Ardından özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında bölgede ortaya çıkan siyasal ve toplumsal değişikliklerin anlaşılması için, Mısır, İran ve Suriye'nin siyasal tarihleri karşılaştırmalı bir yaklaşımla ele alınacak. İzleyen haftada Arap/Filistin-İsrail çatışmasının kökenleri, hukuksal boyutu ve siyasal etkileri ele alınacak. Daha sonra üç hafta boyunca bölgede yaşanan demokratikleşme sorunları ve otoriter rejimlerin sürekliliği konularına odaklanılacak. Bu bağlamda Arap Baharı'nın nedenleri ve kısa vadede ortaya çıkan sonuçları ayrıca değerlendirilecek. Mısır ve Tunus'ta yaşanan geçiş süreçleri karşılaştırılacak.

Dersin öğrenim hedefleri

1. Bu dersin sonunda öğrenciler, Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesine dair rakip kuramları ve yaklaşımları öğrenecekler.
2. Öğrenciler özellikle Mısır, İran ve Suriye'ye odaklanarak bölgede yaşanan siyasal ve toplumsal süreçleri karşılaştırmalı bir biçimde ele alabilecekler.
3. Arap/Filistin-İsrail çatışmasının kökenleri, hukuksal boyutu ve siyasal etkileri kavranacak.
4. Öğrencilerin bölgede yaşanan demokratikleşme sorunları ve otoriter rejimlerin sürekliliği konularına dair kuramsal ve pratik bir birikim geliştirmeleri sağlanacak.

Değerlendirme:

- Haftalık okumaların yapılması ve dersi özetleyen videonun izlenmesi (% 25).
- Sınıfta tartışılan konulara aktif katılım sağlanması, verilen ödevlerin yapılması (% 25).
- Ders sonunda öğretim görevlisinin onay verdiği bir konuda final ödevinin hazırlanması (% 50).

Dersin Okumaları

Bütün okumalar *Off University*'nin sitesine PDF olarak yüklenecektir.

I. Hafta: Ortadoğu ve Kuzey Afrika'yı tanıyalım: Coğrafya ve İnsan

II. Hafta: Bilgi ve İktidar: Batı Sömürgeciliği ve Oryantalizm:

- Zachary Lockman, *Hangi Ortadoğu*, Küre Yayınları, 2013, ss.

III. Hafta: Sömürgeciliğin Mirası:

- Eugene Rogan, *Araplar: Bir Halkın Tarihi*, Pegasus Yayınları, 2017, ss.

IV. Hafta: Mısır: Bağımsızlıktan 1952 Devrimine:

- William L. Cleveland, *Modern Ortadoğu Tarihi*, 2015, ss.

V. Hafta: Mısır: Nasır'ın Pan-Arap Milliyetçiliğinin Yükselişi ve Düşüşü:

- Eugene Rogan, *Araplar: Bir Halkın Tarihi*, Pegasus Yayınları, 2017, ss.

VI. Hafta: Mısır: Mübarek Dönemi (1981-2011): İslamcılar ve Rejim:

- Eugene Rogan, *Araplar: Bir Halkın Tarihi*, Pegasus Yayınları, 2017, ss.

VII. Hafta: İran: Pehlevi Monarşisinden İslam Devrimine:

- Ervand Abrahamian, *Modern Ortadoğu Tarihi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, ss. 85-163

VIII. Hafta: İran: İslami Rejimin Kuruluşu ve Reformcu Arayış:

- Ervand Abrahamian, *Modern Ortadoğu Tarihi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, ss. 85-163-255.

IX. Hafta: Suriye: Hafız Esad'ın Suriye'sine Doğru (1970-2000):

- William L. Cleveland, *Modern Ortadoğu Tarihi*, 2015, ss.
- Eugene Rogan, *Araplar: Bir Halkın Tarihi*, Pegasus Yayınları, 2017, ss.

X. Hafta: Beşar Esad (2000-?): Yeni Bir Başlangıç Umudundan İç Savaşa:

- Adam Backzo et al. *Suriye: Bir İç Savaşın Anatomisi*, İletişim Yay.2018, ss. 29-65

XI. Hafta: Arap/Filistin-İsrail Çatışmasını Anlamak:

- Eugene Rogan, *Araplar: Bir Halkın Tarihi*, Pegasus Yayınları, 2017, ss.

XII. Hafta: Demokratikleşme Sorunları veya Otoriter Rejimlerin Sürekliliği:

- James L. Gelvin, “Arap İsyanlarını Anlamak,” içinde; *Ortadoğu: Direniş, Devrim, Emperyalizm*, Y. Doğan Çetinkaya (Der.) İletişim Yay., 2014, ss. 63-89

XIII. HAFTA: Arab Baharı’ndan Sonra Mısır ve Tunus:

- Hazem Kandil, “Mısır’da İki Devrim Arasında Ordu ve 30 Haziran 2013’ün Tahlili içinde; *Ortadoğu: Direniş, Devrim, Emperyalizm*, Y. Doğan Çetinkaya (Der.) İletişim Yay., 2014, ss. 63-89
- Farhad Khosrokhavar, “Arap Devrimlerinde Şiddet: Paradigmatik Bir Örnek Olarak Mısır”, içinde *Ortadoğu: Direniş, Devrim, Emperyalizm, içinde;* Y. Doğan Çetinkaya (Der.) İletişim Yay., 2014, ss. 63-89

Önerilen Kitaplar:

- İra M. Lapidus, *İslam Toplamları Tarihi: Hazreti Muhammed’den 19. Yüzyıla*, Cilt: I (İstanbul: İletişim Yayınları, 2002).
- İra M. Lapidus, *İslam Toplamları Tarihi 19. Yüzyıldan Günümüze*, Cilt: II (İstanbul: İletişim Yayınları, 2010).
- Albert Hourani, *Arap Halkları Tarihi*. İstanbul İletişim Yayınları, 1997.
- Fred Halliday, *Ortadoğu Hakkında 100 Mit*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008.
- Sami Oğuz ve Ruşen Çakır, *Hatemi’nin İran’ı*. İstanbul İletişim Yayınları, 2000.
- Stephen Kinzer, *Şah’ın Bütün Adamları: Bir Amerikan Darbesi ve Ortadoğu’da Terörün Kökenleri*. İstanbul İletişim Yayınları 2003.
- Pierre-Jean Luizard, *İŞİD Tuzağı*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2015.